

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5145/2020
20.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Драгане Бољевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Београд, чији је пуномоћник Немања Срзентић, адвокат из ..., против тужених АА из ..., чији је пуномоћник Немања Лукић, адвокат из ..., ББ из ..., чији је пуномоћник Јасмина Милошевић Поповић, адвокат из ..., ВВ из ..., чији је пуномоћник Бошко Тампоља, адвокат из ... и Грађевинског предузећа „Греда“ доо Ваљево, ради утврђења ништавости, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 639/20 од 24.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 20.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 639/20 од 24.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1695/19 од 23.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да су уговор о купопродаји непокретности закључен између АА и ББ као продаваца и ВВ као купца, дана 29.12.2011. године, оверен пред Првим основним судом у Београду Ов I бр. ..2011 дана 29.12.2011. године, као и уговор о купопродаји непокретности закључен између ВВ као продавца и Предузећа ГП „Греда“ Ваљево, који је закључен 13.01.2012. године и оверен у Првом основном суду Ов I бр. ../2012 од 13.01.2012. године, ништави и да не производе правно дејство, те да ова пресуда има служити као основ за брисање свих права уписаних по основу ништавих уговора код РГЗ СКН Београд. Ставом другим изреке, одбијен је предлог тужиоца за доношење привремене мере којим је тражено да се туженом ГП „Греда“ доо Ваљево забрани отуђење и оптерећење КП .. КО ..., забрани продаја, отуђење и оптерећење новоизграђених станова и пословног простора ... у улици ... бр. .. на КП .. КО ..., те да забрани предузимање било каквих радњи на изградњи грађевинског објекта према решењу ../2012 Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове – Сектор за грађевинске

послове од 11.07.2012. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове поступка и то првотуженом 172.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова извршења па до исплате, друготуженом у износу од 376.500,00 динара и трећетуженом 406.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 639/20 од 24.06.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1695/19 од 23.10.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог Закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је правни следбеник Републичке самоуправне интересне заједнице пензијског и инвалидског осигурања радника и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, за чије потребе је решењем Општинског секретаријата за урбанизам, грађевинске, комуналне и стамбене послове – Одсек за имовинско-правне послове Општине Палилула од 24.04.1992. године експроприсана у потпуности КП .. КО То решење је решењем Одељења за имовинско-правне послове ГО Палилула од 30.06.2011. године (правноснажно 18.07.2011. године) поништено из разлога што наведена парцела није приведена намени за коју је експроприсана, а прошло је више од 15 година од закључења споразума о накнади са претходним власницима, овде туженим физичким лицима, односно њиховим правним претходницима. Тужилац је поднео Министарству финансија и привреде Републике Србије у Београду, Сектору за имовинско-правне послове захтев за поништај означеног правноснажног решења од 30.06.2011. године, који је решењем тог органа од 17.06.2013. године одбијен као неоснован. У управном спору по тужби тужиоца против туженог Министарства финансија и привреде РС, ради поништаја означеног решења од 17.06.2013. године, пресудом Управног суда 10630/13 од 24.06.2015. године одбијена је тужба тужиоца. Након што им је у поступку деекспропријације предметна катастарска парцела са објектом на њој враћена у својину, тужени АА и ББ су у својству продавца закључили уговор о продаји и куповини непокретности са туженим ВВ као купцем, којим су му продали своје идеалне делове на тој парцели и објекту на њој. Потом је тужени ВВ уговором о купопродаји непокретности те исте непокретности продао туженом Грађевинском предузећу „Греда“ доо Ваљево, које је на тој парцели изградило нови објекат, на основу решења о грађевинској дозволи издатој од стране Секретаријата за

урбанизам и грађевинске послове, Сектор за грађевинске послове Града Београда од 11.07.2012. године. Решењем о употребној дозволи од 15.05.2013. године инвеститору ГП „Греда“ Ваљево дозвољена је употреба стамбено-пословног објекта у улици ... број .., све на грађевинској парцели формираној на КП .. КО ..., чија је изградња одобрена у складу са решењем о грађевинској дозволи од 11.07.2012. године. Тужилац је тужбом од 21.01.2013. године тражио да се утврди ништавост уговора закључених између тужених, као симулованих правних послова, а предложио је и одређивање напред наведене привремене мере.

На основу утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да тужилац има правни интерес за подношење тужбе у овој парници, али да није активно легитимисан, па је одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован.

Другостепени суд је прихватио као правилан закључак првостепеног суда о недостатку активне легитимације тужиоца, па је побијаном пресудом одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду.

По оцени Врховног касационог суда нижестепени судови су правилно применили материјално право закључујући да тужилац није активно легитимисан у овој парници, због чега су одбили његов тужбени захтев.

Страначка легитимација у парници представља материјално-правни однос странке према предмету спора, односно према праву ради чије заштите је парница покренута. Стога су у парници стварно легитимисани као учесници субјекти материјално-правног односа из кога је парница настала. То значи да је тужилац активно легитимисан када из материјално-правног односа из кога је настао спор произилази његово право да захтева утврђење неког права, извршење чинидбе или трпљење, а тужени је пасивно легитимисан када из истог односа произилази његова обавеза да трпи или изврши оно што тужилац има право захтевати.

У конкретном случају утврђено је да тужилац није активно легитимисан за вођење ове парнице у којој тражи утврђење ништавости наведених уговора, јер тужилац није ни уговорна страна нити правни следбеник уговорне стране који су закључили спорне уговоре, чију ништавост тужилац тражи и исти је престао да буде ималац било каквог права на предметним непокретностима, те није у материјално-правном односу према предмету тужбеног захтева, а ни евентуално усвајање тужбеног захтева не би се одразило на било који начин у имовини тужиоца, због чега не спада ни у категорију „заинтересованог лица“ из члана 109. став 1. ЗОО, како су то правилно утврдили и нижестепени судови и дали разлоге које прихвата и овај суд.

Неосновани су ревизијски наводи тужиоца да само утврђење постојања правног интереса тужиоца за вођење парнице, представља уједно и његову активну легитимацију у парници, са позивом на одредбу члана 109. став 1. ЗОО којом је прописано да на ништавост суд пази по службеној дужности и на њу се може позвати свако заинтересовано лице.

Правни интерес за вођење парнице и активна легитимација су различите категорије, па је последица непостојања правног интереса одбачај тужбе, док недостатак активне или пасивне легитимације подразумева мериторно одлучивање односно одбијање захтева. Правни интерес код тужбе за утврђење оцењује се са становишта примене материјалног и процесног права. Првостепени суд је правилно утврдио постојање правног интереса тужиоца у моменту подношења тужбе 21.01.2013. године, обзиром да је тада још увек био у току управни спор по тужби тужиоца који је окончан пресудом Управног суда 10630/13 од 24.06.2015. године, одбијањем тужбе тужиоца. Како одбацивање тужбе због недостатка правног интереса (након окончања управног спора) није могуће у току мериторне расправе пред судом, то су нижестепени судови правилно утврдили да тужилац није активно легитимисан у овој парници јер исти није ни уговорна страна, ни правни следбеник уговорне стране који су закључили спорне уговоре, нити је заинтересовано лице по члану 109. став 1. ЗОО.

Наиме, заинтересована лица у смислу одредбе члана 109. став 1. ЗОО су сва она лица која имају интерес било материјални било морални. То су пре свега уговарачи, њихови универзални сукцесори и трећа лица која би могла постати повериоци или дужници на основу уговора у коме они нису уговорне стране и у односу на које би уговор могао произвести индиректна дејства и да од тога имају интерес.

Како тужилац није уговорна страна ни универзални сукцесор, а ни „заинтересовано лице“ из члана 109. став 1. ЗОО, то су нижестепени судови правилном применом материјалног права одбили тужбени захтев тужиоца због недостатка активне легитимације одлучујући као у изрекама својих пресуда.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, одлучено је као у изреци, применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

**Председник већа-судија,
Слађана Накић Момировић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**